

प्रतिबन्धिन् (von प्रतिबन्ध) adj. 1) ein Hinderniss erfahrend, was gehemmt —, gestört wird P. 6, 2, 6. — 2) am Ende eines comp. hindernd, hemmend: मुख°; davon nom. abstr. मुखप्रतिबन्धिता Vikr. 84, 14.

प्रतिबन्धु (1. प्र° + बन्) m. Standesgenosse MBh. 5, 4060.

प्रतिबल (1. प्र° + बल) adj. gleiche Kraft habend, Jmd (gen.) gewachsen Trix. 3, 1, 14. MBh. 4, 667. 6, 2497. R. 3, 47, 6. 11. 61, 32. युद्धदानाय नाहं प्रतिबलस्तव 4, 9, 52. 5, 38, 32. नायं प्रतिबलः — मम । सोढुं युधि परित्यन्दम् MBh. 1, 5969. अस्त्र° an Waffen gleich stark 7, 2618. अ° nicht genug Kraft zu Etwas besitzend Saddh. P. 4, 4, b. Einer, dem Niemand gewachsen ist, MBh. 3, 14860. 5, 2036.

प्रतिबाणि (1. प्र + बाणि) 1) Antwort, n. Trix. 3, 2, 26. f. ÇKDn. nach ders. Aut. und nach Brūmra. — 2) adj. unschicklich Vjutr. 124.

प्रतिबाधक (von बाध् mit प्रति) adj. zurückstossend, von sich weisend: सञ्जन° R. 1, 39, 22.

प्रतिबाधन (wie eben) n. das Zurückstossen, Abwehren: पार्थानाम् MBh. 6, 2100. 12, 3780. कर्मबन्धनस्य Buāc. P. 5, 24, 20.

प्रतिबाहु (1. प्र° + बाहु) m. 1) ein best. Theil des Armes Varāh. Bṛh. S. 58, 25. — 2) N. pr. eines der Söhne des Çvaphalka Buāc. P. 9, 24, 16.

प्रतिबिम्ब s. प्रतिबिम्ब.

प्रतिबीज (1. प्र° + बीज) n. verfaulter Same Vjutr. 161.

प्रतिबुद्ध s. u. बुध् mit प्रति. अप्रतिबुद्धक unerkant MBh. 12, 11469.

प्रतिबुद्धि (von बुध् mit प्रति) f. das Erwachen: विबुद्धि° Verz. d. Oxf. H. No. 376.

प्रतिबोध (wie eben) m. 1) das Erwachen Ragh. 8, 53. अप्रतिबोधशायिनी 57. Buāc. P. 6, 16, 56. MALLIN. zu Kumāras. 3, 58. — 2) Erkenntniss Kenop. 12. Buāc. P. 2, 7, 47. Çāṅk. zu Bṛh. År. Up. S. 211. तत्प्रतिबोधाय Çuk. 38, 13 zu ihrer Belehrung wohl fehlerhaft für °बोधनाय. — 3) N. pr. eines Mannes gaṇa विदादि (रुतिनादि) zu P. 4, 1, 104 (100). प्रतिबोधीपुत्र (प्राति°?) N. pr. eines Lehrers Ind. St. 1, 391. — Vgl. प्रतिबोध.

प्रतिबोधक (vom caus. von 1. बुध् mit प्रति) adj. erweckend: बन्दिनः पर्युपातिष्ठन्पार्थिवं प्रतिबोधकाः R. Gorr. 2, 67, 3.

प्रतिबोधन 1) (wie eben) adj. erweckend, erfrischend: कालेन कर्मप्रतिबोधनेन Buāc. P. 3, 8, 14. इन्द्रिय° Suçr. 2, 410, 2. — 2) n. (vom simpl. und caus.) a) das Erwachen: स्वप्रलब्धा यथा लाभ वितथाः प्रतिबोधने MBh. 12, 901. Suçr. 2, 314, 18. — b) das Erwecken R. Gorr. 2, 11, 20. 6, 37, 38. — c) das Aufklären, Belehren: प्रपद्य ईशं प्रतिबोधनाय Buāc. P. 2, 24, 58. — Vgl. दुःस्वप्न°.

प्रतिबोधवत् (von प्रतिबोध) adj. mit Erkenntniss —, Vernunft begabt Çāṅk. 118. अ° Mārk. P. 47, 16.

प्रतिबोधिन् (von बुध् mit प्रति) adj. erwachend, im Begriff stehend zu erwachen (भविष्यति) gaṇa गम्यादि zu P. 3, 3, 3.

प्रतिभट (1. प्र° + भट) adj. wetteifernd mit: स्वर्गद्वारप्रतिभटं द्वारम् Rāga-Tar. 3, 378. पूर्णपात्र° (यशस्) 4, 120. Davon nom. abstr. °ता f.: वनहरिरसितैः प्रतिभटतां पटुघनेर्धानैः 2, 168.

प्रतिभय (1. प्र° + भय) 1) adj. f. आ furchtbar, gramsig, gefährlich AK. 1, 1, 20. H. 302. an. 4, 224. Med. j. 121. HALĀJ. 4, 20. Weg Åçv. Gṛh. 3, 7.

Gorr. 4, 9, 5. वन N. 12, 1. 63. MBh. 4, 1430 = 5, 5378. R. 1, 9, 11. R. Gorr. 2, 28, 30. PANKAT. II, 178. प्राणायुत्, युद्ध MBh. 6, 579. 7, 4098. HARIV. 13655. बभूव भूः प्रतिभया मांसशोषितकर्दमा MBh. 12, 6181. निस्वन, नाद 7, 3120. R. Gorr. 2, 68, 22. 6, 79, 18. प्रूल 3, 7, 36. मुहूर्त MBh. 7, 3191. पुरुषाद् 3, 573. 6, 2770. °दर्शन 7, 1450. 8, 1210. प्रतिभयाकार 1, 7676. Buāc. P. 1, 6, 14. मक्ता° MBh. 7, 6189. प्रतिभयम् adv. Ragh. 11, 61. n. etwas Furchtbares, Gefährdrohendes Åçv. Gṛh. 1, 12. — 2) n. Furcht H. an. Med. दण्डात् MBh. 1, 1719. नागारि° Rāga-Tar. 3, 215.

प्रतिभयकर (प्रतिभयम्, acc. von प्रतिभय 2. + 1. कर) adj. Furcht erregend R. 6, 11, 27.

प्रतिभा (भा mit प्रति) f. 1) Abbild Nir. 14, 4; vgl. Ind. St. 1, 397. 2, 217. — 2) Erscheinung, Aussehen; am Ende eines adj. comp.: देवताप्रतिभासि (°प्रतिभासि?) einer Gottheit ähnlich MBh. 2, 728. — 3) Licht; s. निष्प्रतिभ. — 4) ein aufleuchtender Gedanke; schnelles Begreifen, Verstand, Einsicht H. 309. HALĀJ. 2, 179. निद्रा च प्रतिभा (Phantasiegebilde) चैव ज्ञानाभ्यासेन (विनिवर्तयेत्) MBh. 12, 9861. 8791. प्रतिभा त्वस्ति मे काचित्तां ब्रूयामनुमानतः 9257. न च मे प्रतिभा काचिदस्ति किञ्चित्प्रभाषितम् 1868. ज्ञातेषां प्रतिभापिते KATHĀS. 34, 64. गुणद्वयं परोक्षेन प्रागल्भ्यं प्रतिभा तथा Kām. Nitis. 4, 36. Sāh. D. 73, 8. GAUDAP. zu SĀMĀJAK. 4. °वशात् KATHĀS. 5, 32. °तम् 96. 38, 156. न पश्येत्सर्वसंवेद्यान्भावान्प्रतिभया यदि Rāga-Tar. 1, 5. °बलात् 6, 6. °तय KULL. zu M. 8, 1. Verz. d. Oxf. H. 170, b, 40. समुखः स खलु प्रोक्ता यो वक्ति प्रतिभान्वितः HALĀJ. 2, 219. प्रतिभान्वित = प्रागल्भ्य AK. 3, 1, 25. H. 343. लुप्तप्रतिभ Rāga-Tar. 1, 388. तत्तत्तपोपज्ञातया प्रतिभया व्यचीचरम् DAÇAK. in BENF. Chr. 194, 15. उत्पन्नप्रतिभा adj. PANKAT. 199, 11. सप्रतिभं verständig, klug R. 5, 81, 46. KATHĀS. 46, 185. — 5) das Gutscheinen, Gefallen, Zusagen: अ° Çāṅk. Çr. 10, 12, 5. LĀṬJ. 3, 7, 6. KĪTJ. Çr. 12, 4, 22. — प्रतिभं verständig, klug: चतुम् Ragh. ed. Calc. 8, 79; doch hat die STENZLER'sche Ausg. eine andere Lesart. — Vgl. अप्रतिभ, प्रतिभान.

प्रतिभाग (von भज् mit प्रति) m. 1) Vertheilung: मन्त्रब्राह्मणकल्पानामङ्गानां यज्ञधामचाम् । यज्ञां यः प्रतिभागज्ञः (v. l. प्रविभागज्ञः) सो ऽध्वर्युः कृत्स्न उच्यते ॥ Ind. St. 3, 272. एवं वर्णाश्रमाणां वै प्रतिभागे (प्रविभाग?) कृते VĀJU-P. bei Muir, ST. 1, 32. N. 57. — 2) Anthell, so heissen die dem Fürsten täglich dargebrachten Geschenke an Früchten, Blumen, Gemüse, Gras u. s. w. (nach KULL.) M. 8, 307.

प्रतिभागम् (1. प्र° + भाग) adv. für jeden Grad: प्रतिभाग्यकाविधि Sindh. Çir. S. 267. fg.

प्रतिभागशस् (von प्रतिभाग) adj. nach Abtheilungen, klassenweise Suçr. 2, 15, 14.

प्रतिभान (von भा mit प्रति) n. Einsicht Vjutr. 7. HARIV. 1219. BURN. in Lot. de lab. I. 299. 840. fg. KÖPPEN I, 409. HIQUEN-THANG I, 159. fg. In der Stelle: त्रिभिर्माल्योपकरैश्च प्रतिभानैश्च वै द्विजाः । यज्ञसि परमात्मानं विष्णुम् HARIV. 11750 ist wohl प्रतिमानैश्च zu lesen. — Vgl. प्रतिभा.

प्रतिभानकूट (प्र° + कूट) m. N. pr. eines Bodhisattva Vjutr. 22.

प्रतिभानवत् (von प्रतिभान) adj. einseitig, im Augenblick das Richtige erkennend Indr. 4, 8. MBh. 3, 16021. 5, 998. 9, 2967. 12, 3799. R. 1, 1, 16. 2, 1, 16. R. Gorr. 2, 109, 44. 5, 73, 49. Spr. 2007. VARĀH. Bṛh. S. 2, Anf. Çiç. 16, 1. Davon nom. abstr. °भानवत् n. MĀLATI. beim Schol.